

Θεόδωρος Κούτρος

Υπ. Διδάκτωρ, Τμήμα Κοινωνιολογίας, ΠΚ

Η αντιμετώπιση της εργασιακής επισφάλειας διαμέσου της κοινωνικής οικονομίας: η περίπτωση των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών

Περίληψη

Η επίτευξη του διπλού στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης και της αξιοπρεπούς εργασίας βρίσκεται στις τρέχουσες προτεραιότητες διεθνών και περιφερειακών οργανισμών. Η πρόσφατη μετατόπιση της παραγωγής στον τριτογενή τομέα των υπηρεσιών και οι επιταγές ενός αυξανόμενα ανταγωνιστικού περιβάλλοντος έχουν διαμορφώσει σημαίνοντες μετασχηματισμούς στη εργασία, το αντικείμενο της οποίας αποκτά ολοένα και περισσότερο διανοητικό περιεχόμενο, ενώ αποδίδεται ιδιαίτερη έμφαση στη διάσταση της ευελιξίας και την καλλιέργεια των οριζόντιων δεξιοτήτων των εργαζομένων, μεταξύ των οποίων και η «δημιουργικότητα». Οι εργαζόμενοι των κλάδων πολιτισμού/ δημιουργικότητας έχουν αναχθεί ως αντιπροσωπευτικοί των παραπάνω εξελίξεων, κυρίως εξαιτίας της κυριαρχίας του εργασιακού καθεστώτος της αυτό-απασχόλησης και εν γένει της επιχειρηματικής θεώρησης που το συνοδεύει. Ωστόσο, οι συγκεκριμένοι εργαζόμενοι έχουν επίσης αναδειχθεί και ως επισφαλές αντί-παράδειγμα, εξαιτίας μίας σειράς παραγόντων (λ.χ. πολυαπασχόληση/ ετεροαπασχόληση, σύνταξη χρονικά πεπερασμένων συμβάσεων έργου, ασφαλιστική κάλυψη από τους ίδιους, κινητικότητα και καλλιέργεια κοινωνικών επαφών).

Υπό το βάρος των συνέπειων των διαδοχικών κρίσεων (οικονομική, πανδημική) και προκειμένου να αντιμετωπίσουν την εργασιακή επισφάλεια και οικονομική αβεβαιότητα στους κλάδους τους, οι συγκεκριμένοι εργαζόμενοι έχουν πρόσφατα υιοθετήσει νέες μορφές μικρής επιχειρηματικότητας (κερδοσκοπικές ή μη) όπως εκείνες της κοινωνικής οικονομίας, οι οποίες αφενός στηρίζονται στον διαμοιρασμό, τη συνεργασία και την αλληλεγγύη και αφετέρου ενθυλακώνονται χωρικά στις περιοχές όπου δραστηριοποιούνται. Ο ερευνητικός σκοπός της διατριβής είναι η ανίχνευση των μετασχηματισμών των επαγγελματικών διαδρομών εργαζομένων με τρέχουσα απασχόληση σε φορείς της κοινωνικής οικονομίας στους κλάδους πολιτισμού/ δημιουργικότητας στην Ελλάδα, καθώς και η διαπίστωση αν και κατά πόσο έχουν βιώσει και (αν ναι) πώς έχουν κατορθώσει να αντιμετωπίσουν την εργασιακή επισφάλεια μέσω αυτών των σχηματισμών στην κατεύθυνση της αξιοπρεπούς εργασίας και της βιώσιμης ανάπτυξης. Η ερευνητική μεθοδολογία είναι διττή και περιλαμβάνει τη βιβλιογραφική ανασκόπηση και τη διενέργεια ποιοτικής κοινωνικής έρευνας με τη χρήση μεικτών μεθόδων. Το δείγμα επικεντρώνεται στις Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες (ΑΜΚΕ) στους πολιτιστικούς/δημιουργικούς κλάδους σε πόλεις της ελληνικής περιφέρειας.